

ח' בחשוון, תשע"ט, 17.10.2018

גיליון מס' 631

פרשת לך לך

אברהם וגילוי הקול הפנימי

מאת מרים שיפרוביץ, מעלה גלבו

תחילתה של פרשת לך לך בפניית ה' לאברהם, חסרה רקע משמעותי בסיפור. מי הוא אברהם? מדוע דווקא הוא זכה להתגלות ה' ולהבטחות משמעותיות רבות: "וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל וְאֶבְרַכְךָ וְאֶגְדָּלְךָ שְׁמִי וְהָיָה בְרָכָה, אֶבְרַכְךָ מְבָרְכִיךָ וּמְקַלְלֶיךָ אֶאָר וְנִבְרַכְוּ בְךָ כָּל מְשֻׁפָּחַת הָאָדָמָה" (יב, ב-ג).

שאלה זו מבטא רמב"ן בפירושו לפסוק ב': "והנה זאת הפרשה לא בארה כל הענין, כי מה טעם שיאמר לו הקב"ה עזוב ארצך ואיטיבה עמך טובה שלא היתה כמוהו בעולם, מבלי שיקדים שהיה אברהם עובד א-להים או צדיק תמים, או שיאמר טעם לעזיבת הארץ שיהיה בהליכתו אל ארץ אחרת קרבת א-להים".

חז"ל כדרכם, באים למלא את הפער בפשט, במדרשים רבים המנסים לשרטט את דמותו של אברהם אביו כדמות שראויה לפניית הקב"ה ולהקמת זרע מבורך. אולם בהתבוננות בפסוקים המסיימים את פרשת נח אנו מגלים כי קיים רקע בסיסי לדמותו של אברהם עוד בטרם פניית ה' אליו בפרשת לך-לך: "וַיִּקַּח תָּרַח אֶת אַבְרָם בְּנוֹ וְאֵת לוֹט בְּנוֹ הָרֵן בְּנוֹ וְאֵת שְׂרִי פֶלְתוֹ אֶשְׁתֵּי אַבְרָם בְּנוֹ וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כַּשְׁדִּים לְלֶכֶת אֶרְצָה כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ עַד תְּרַן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם" (יא, לא). מעיון בפסוקים אלו ניתן לראות שעוד קודם לדבר ה' לאברהם, מתחיל מסע ביוזמתו של תרח, אביו של אברהם, לכיוון ארץ כנען. אם כן, מה בא לחדש הצינוי של הקב"ה? ויתרה מכך, מה הניע את תרח לצאת למסע לארץ כנען?

רבו המפרשים על שאלה זו. נזכיר את פירושו של הזוהר עפ"י פירוש בעל הסולם (זוהר ח"א דף ע"ז ע"ב): "ובשעה שיצאו, מה כתוב בהם: "ללכת ארצה כנען", כי רצונם היה ללכת שם. מכאן למדנו שכל מי שבא ליטהר עוזרים לו. בוא וראה שכך הוא, כי כיוון שכתוב: "ללכת ארצה כנען", מיד כתוב: "ויאמר ה' אל אברם לך לך". ומטרם שנתעורר מעצמו מתחילה ללכת לארץ כנען, לא כתוב: "לך לך". הרי שהבא ומתעורר מעצמו מלמטה, מסייעים לו מלמעלה. אבל בלי אתערותא דלתתא, אין אתערותא דלעילא. שום דבר מלמעלה אינו מתעורר, מטרם שנתעורר תחילה מלמטה על מה שעליו ישרה הדבר שלמעלה".

הזוהר מסביר עיקרון קיומי באשר לדרך התגלות ה' לאדם. לעולם תקדים התעוררות הרצון של האדם למעשה ולהתגלות, ורק לאחריה תבוא ההתגלות עצמה. מכאן שלא הקב"ה הוא זה שבחר באברהם מכל אנשי העולם, אלא אברהם היה הראשון מאנשי העולם שהתעורר להקשבה ובחר בקב"ה.

ה"שפת אמת" מחבר בצורה נפלאה את שאלת הרמב"ן ותשובת הזוהר: "רמב"ן הקשה שנאמר לך לך בלי שנזכר מקודם חיבתו. ובזוהר הקדוש נראה כי זה עצמו השבח ששמע זה המאמר לך לך שנאמר מהשם יתברך לכל האנשים תמיד כמו שכתוב וי לאיננו דשינתא בחוריהון ואברהם אבינו עליו השלום שמע וקיבל. וממילא נקרא רק

הדיבור אליו כי הלא לא נמצא מיוחד לשמוע רק הוא, אבל בודאי זה השבח בעצמו שהיה מוכן לקבל המאמר" (שפת אמת בראשית, לך לך, תרל"ב)

השפת אמת מסביר שקול ה' אינו מיועד רק ליחידי סגולה, זהו קול שנשמע לכולנו ומהדהד בעולם. המיוחד באברהם היה היכולת להקשיב לאותו קול פנימי.

יש לנו נטייה לראות באבות, אנשי סגולה ויחידי מעלה, מתוך כך יש לנו קושי להתחבר לדמותם להשליך ממנה על חיינו, בוודאי כאשר מדובר על קשר ישיר עם א-לוהים. החידוש בדברי ה"שפת אמת" הוא הפיכת הקשר הבלתי אמצעי עם א-לוהים למשהו שראוי לכל האנשים.

כיצד מתעוררים לגילוי הקול הפנימי?

תשובה לכך נמצאת במדרש המתאר את חיפושיו של אברהם: "אמר ר' יצחק לאחר שהיה עובר ממקום למקום וראה בירה אחת דולקת, אמר תאמר שבירה היתה בלא מנהיג, הציץ בעל הבירה אמר לו אני הוא בעל הבירה, כך לפי שהיה אברהם אבינו אומר תאמר שהעולם בלי מנהיג, הציץ הקב"ה אמר לו אני הוא המנהיג אדון כל העולם." (בראשית רבה פרשה לט). לפי המדרש גילוי הקול הפנימי אינו מסובך. הוא מצריך התבוננות פשוטה על העולם, והבנה שיש תכלית למה שקורה בעולם בכלל, ולדברים שקורים לאדם באופן אישי בפרט.

תיאור נפלא להתגלות השווה לכל נפש נמצא בספרו של יאיר כספי "לדרוש א-לוהים" עמ' 253:

התגלות היתה לך כשהיית מוכן לקבל רשות שניתנה לך לא להיות יכול
התגלות הייתה לך ששמעת בת קול שקראה לך, והיית מוכן לעזוב הכל
א-לוהים נגלה לך באמת שמצאת בליבך ולא ידעת איך נתקבלה, ורק ידעת שזו האמת לא תתערער
א-לוהים נגלה לך בתפקיד שידעת שהוא שלך ואיש לא יוכל לעשות במקומך...
א-לוהים נגלה לך בהצלחה גדולה, שהכרת בשותף שהיה לך
א-לוהים נגלה לך ברצון לחפש אותו, שמצאת אצלך. א-לוהים מדבר אליך כל הזמן. באמת. ברצון. ביכולת
שניתנה לך. בסבל. כל אחד מהם מסלול עם אפשרות להתגלות בסופה

מרים שיפרוביץ" תושבת מעלה גלבוע.

מרצה לתנ"ך במכללת שאנן ודוקטורנטית לחינוך באוניברסיטת חיפה.

מאמנת אישית ומנחת קבוצות.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [subscribe](#) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il